

její pojem vymezila právní nauka (srov. Komentář k čsl. občanskému zák. Rouček-Sedláček VI., str. 138, č. 25 a str. 146, č. IV A 2), nýbrž je to jen mírnější stupeň zapečetění, kterým se dá, jak shora uvedeno, součást pozůstalostního jmění soudním zákazem pod zvláštní dohled soudu. Námitka Anny F., že zákaz výplaty jest prostředkem nezákonným, uplatněná v rekursu, není proto důvodná.

Leč Anna F. tvrdila, že od roku 1932 byla výlučnou a neomezenou vlastnící a držitelkou vkladních knížek a spořitelních knížek, o něž jde. Naproti tomu dovolací stěžovatel tvrdí, že ony knížky zněly na jméno zůstavitele a byly v době úmrtí v držení zůstavitelově. Spornou je tudíž jak otázka vlastnictví, jak i otázka držby uvedených knížek v době úmrtí zůstavitele. Základní podmínkou zapečetění pozůstalosti je však, aby šlo o pozůstalostní podstatu (§§ 38, 43 a 45 nesp. pat.), t. j. o věci, které náležejí k pozůstalosti. V projednávané pozůstalosti nepodal sice dosud nikdo dědickou přihlášku, avšak není vyloučeno, že dojde k soupisu inventáře. Z ustanovení §§ 97 a 104 nesp. pat. plyne, že — je-li sporná otázka jak vlastnictví, tak i držby některé věci v řízení pozůstalostním, jest pro rozhodnutí, zda věc ta se má zařadit do soupisu, rozhodující toliko, zda věc byla v době úmrtí zůstavitele v jeho držbě. Této zásady nutno obdobně užítí také pro řešení sporné otázky, zda soudní zákaz výplaty vkladních a spořitelních knížek byl přípustný. Podle toho byl by přípustný jen tehdy, jestliže uvedené knížky byly v době úmrtí zůstavitele v jeho držbě.

Touto otázkou se však nižší soudy nezabývaly a bude proto na pozůstalostním soudě, aby vyšetřil z moci úřední všechny okolnosti a poměry důležité pro rozhodnutí (§ 23 zákona č. 100/1931 Sb. z. a n.), aby vyslechl zejména všechny účastníky tohoto pozůstalostního řízení (srov. § 761 obč. zák. a ustanovení o zvláštní posloupnosti dědické pokatolických duchovních — otištěná v komentáři k čs. o. o. z. Rouček-Sedláček u § 761), také o tom, je-li v našem případě soudního zákazu výplaty vskutku potřebí (§§ 38 a 43 nesp. pat.), aby pak znovu rozhodl a rozhodnutí své doručil všem účastníkům.

Čís. 17126.

Úmluva, podle které někdo přistoupil k dluhu vlastníka nemovitosti, jež měla býti dražena, vůči jeho knihovnímu věřiteli a slíbil knihovní zajištění převzatého dluhu za tím účelem, aby knihovní věřitel při dražbě nedražil, se přičí dvorskému dekretu č. 277/1838 Sb. z. s. a přistoupilý dlužník může žádati o jeho výmaz.

Za úplatu ve smyslu dotčeného dvorského dekretu lze pokládati pouze zaplacení nebo odevzdání úplaty, nikoliv pouhé její zajištění.

(Rozh. ze dne 1. prosince 1938, Rv I 1857/37.)

Žalobu, kterou se žalobkyně na žalované záložně domáhala mimo jiné též toho, aby bylo uznáno právem, že vklad práva zástavního pro pohledávání okresní záložny hospodářské v K. dle dlužního úpisu ze dne 20. září 1935 ve výši 35.000 Kč s nejvýše 6½ % úroky, 7 % úroky z prodlení a vedlejšími závazky do výše 4.000 Kč ve vložce č. 105 pozemkové knihy pro kat. území L. pod pol. C 59 jest neplatný, že může býti vymazán a že žalovaná záložna jest povinna trpěti výmaz tohoto práva a svoliti, aby výmaz v uvedené vložce byl vložen, oba nižší soudy zamítly.

Nejvyšší soud uznal v této příčině podle žaloby.

Důvody:

Žalobkyně opřela svůj žalobní nárok mimo jiné o to, že smlouva o zápůjčku a knihovní zajištění před dražbou ujednané jsou neplatné podle dvorského dekretu ze dne 6. června 1838, č. 277 Sb. z. s. a že jest proto i neplatný vklad zástavního práva.

Žalovaná záložna v tomto směru namítla, že úmluva neodporuje předpisům uvedeného dvorského dekretu po případě že nemůže žalobkyně požadovati zpět to, co na základě neplatné úmluvy plnila.

Soud první stolice zamítnuv žalobu, vyslovil, vycházeje ze skutkových okolností, jež zjistil, názor, že úmluva neodporuje předpisům uvedeného dvorského dekretu; odvolací soud potvrdil rozsudek soudu první stolice z důvodu, že když žalobkyně skutečně odevzdala žalované záložně zástavu, která byla smluvena za to, že žalovaná nebude spolu dražiti, nemůže tuto zástavu požadovati zpět ve smyslu uvedeného dvorského dekretu.

Jde tu tedy o rozřešení dvou právních otázek, a to: 1. zda úmluva je neplatná dle první věty dvorského dekretu a 2. zda žalobkyně může žádati výmaz zástavního práva dle úmluvy zřízeného.

Podle výslovného zjištění odvolacího soudu přistoupila žalobkyně k dluhu svého zemřelého manžela a dle slibu daného žalované záložně před dražbou podepsala po dražbě téhož dne 20. září 1935 dluhopis, kterým k zajištění pohledávky žalované záložny 35.000 Kč s přísl. dala do zástavy své nemovitosti zapsané ve vložce č. 105 pozemkové knihy L., svolujíc k vkladu práva zástavního, a že tento vklad byl knihovně proveden dle usnesení okresního soudu v K. ze dne 20. října 1935.

Podle zjištění soudu první stolice, které odvolací soud jako správné převzal za základ svého rozhodování, bylo mezi stranami také ujednáno před dražbou, že žalovaná za slib nahoře uvedený nebude dražit, což se pak také skutečně stalo.

Taková úmluva se přiči dvorskému dekretu ze dne 6. června 1838, č. 277 Sb. z. s. Dvorský dekret ten sleduje podle svého úvodu ten účel, aby byly zamezeny úmluvy škodlivé, totiž takové, jež mohou působiti na výsledek dražby na újmu vlastníka vydražované věci, a aby byla při

veřejných dražbách chráněna zákonem požadovaná volnost soutěže koupěchtivých.

Podle úmluvy přistoupila žalobkyně k dluhu svého zemřelého manžela u žalované a slíbila jí knihovní zajištění a za to se žalovaná zavázala, že při dražbě dražiti nebude, což se také stalo. Tím byla provedena dražba nezákonným způsobem, který mohl způsobiti, že se nedosáhlo takového podání, jakého by se bez úmluvy snad dosáhnouti mohlo, právě proto, že úmluvou byla žalovaná zavázána zdržeti se účastenství na dražbě, a nesejde na tom, že smlouva byla uzavřena žalovanou, která byla knihovní věřitelkou, neboť i tak zůstala smlouva škodlivá na újmu vlastníka vydražené nemovitosti.

V otázce druhé, zda totiž žalobkyně může žádati za výmaz práva zástavního podle úmluvy zřízeného, jest právní názor napadeného rozsudku mylný.

Druhá věta dvorského dekretu stanoví, že stran toho, co »za to« skutečně bylo zaplacené nebo předáno, má se užiti ustanovení § 1174 obč. zák., který praví, že co někdo dal vědomě, aby způsobil nemožné nebo nedovolené jednání, nemůže požadovati opět nazpět.

Napadený rozsudek má mylně za to, že když žalobkyně dala v zástavu svou nemovitost a takto odevzdala žalované zástavu, nemůže ji požadovati vzhledem k uvedenému ustanovení zpět.

Mluví-li dvorský dekret o zaplacení nebo odevzdání (bezahlte oder übergeben), má na mysli úplatu nebo to, co jako úplata bylo píněno, a nemůže se za takovou úplatu pokládati pouhé zajištění úplaty. Také ustanovení § 1174 obč. zák. se nevztahuje na poskytnutí zástavy, nýbrž rovněž pouze na úplatu (srov. Komentář k čsl. obč. zák. Rouček-Sedláček V, str. 380 a Klangův komentář k obč. zák. u § 1174 obč. zák.). Opačný názor by vedl k nesrovnalosti potud, že by smlouva o převzetí dluhu byla neplatná a nicotná a zástavní právo pro dluh zřízené zůstalo by váznouti na nemovitosti, ježto by zástavu nebylo lze požadovati zpět.

Ježto je tudíž smlouva o zřízení zástavního práva neplatná a závazek ten nicotný, stejně jako pohledávka ze smlouvy té, bylo žalobě žádající, že vklad práva zástavního práva je neplatný a že žalovaná jest povinna trpěti výmaz tohoto práva, vyhověno.

Čís. 17127.

Původské právo (zák. č. 218/1926 Sb. z. a n.).

Žalobní žádost není neurčitá proto, že bylo v ní použito cizojazyčných výrazů, jestliže se ony výrazy v hospodářském provozu vytvořily pro určité pojmy a vžily se jako běžné.

Jestliže v době uzavření smlouvy, podle které vlastník původského práva prodal výhradné filmovací právo k dílu (románu) pro celý svět a pro neomezenou dobu, nebyly možnosti hospodářského zhodnocení